خبر

موید از بزرگان شعر آیینی بود

رئیس جمهور درگذشت شاعر اهل بیت و استاد بزرگ شعر آیینی کشور خادم الرضا(ع)، حاج سیدرضا موید را به خانواده، یاران و بازماندگان آن مرحوم تسلیت گفت. در پیام رئیس جمهور آمده است: ایشان از بزرگان شعر آیینی و مذهبی کشور بود علاوه‌بر مدح اهل‌بیت(ع)، مضامین انقلابی و حماسی دفاع‌مقدس نیز در دریای اشعار او موج می‌زد.

مخاطب را مجذوب خویش می‌ساخت

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در پیامی رحلت حاج سیدرضا موید خراسانی را تسلیت گفت. محمدمهدی اسماعیلی در پیام خود نوشته است: استاد موید از تباری ارجمند و رشدیافته خانواده‌ای شریف بود که طبع شیرین او، به‌ویژه قطعات و سروده‌های پرمایه و ژرف‌اندیشانه‌اش، حلاوت را در جانِ مخاطب می‌ریخت و او را مجذوب خویش می‌ساخت.

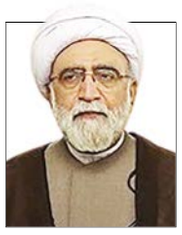

خادم با اخلاص بارگاه رضوی

حجت‌الاسلام احمد مروی، تولیت آستان قدس رضوی با صدور پیامی درگذشت سیدرضا موید را تسلیت گفت. در پیام تسلیت وی آمده است: با تاسف و اندوه درگذشت استاد برجسته شعر آیینی و خادم با اخلاص بارگاه ملکوتی حضرت رضا(ع)، جناب آقای سیدرضا مؤید را به خانواده ایشان و عموم علاقه‌مندان تسلیت عرض می‌کنم.

وداع با مردی که عاشقانه برای اهل بیت(ع) سرود

علی انسانی در گفت‌وگو با «جام جم»: شعرهای موید با سروده‌های امروزی قابل قیاس نیست

زینب مرزوقی
گروه فرهنگ و هنر

دوشنبه‌ها و پنجشنبه‌های تشییع شهدا در روزهای دفاع‌مقدس در مشهد برای بسیاری از مشهدی‌ها با ابیات ناب او ماندگار است. نه تنها آن روزها بلکه تمام مدح‌های اهل‌بیتی که پا به پای سروده‌های خالصانه او مردم اشک ریختند و به شیر حلالی که خورده درود فرستاده‌اند را هم مردم مشهد به خاطر دارند و هم اهل فن و ادب کشورمان. حاج سید رضا موید خراسانی روز گذشته بر اثر عارضه کلیوی دار فانی را وداع گفت و صدا، لحن و صفای خالص شاعرانه او در وصف اهل بیت(ع) برای همیشه ماندگار شد.

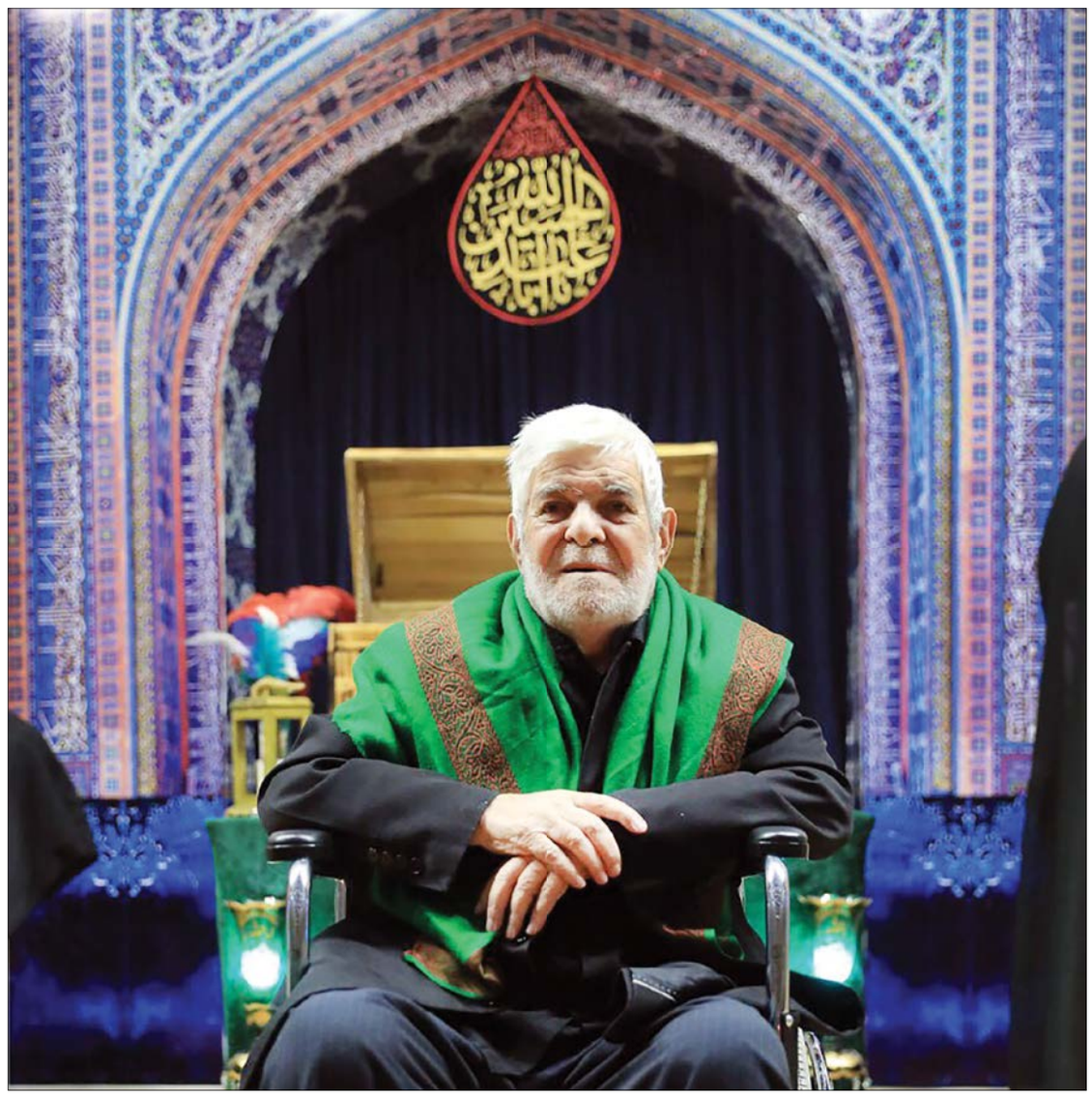

علی انسانی، شاعر پیشکسوت آیینی درباره مرحوم موید در گفت‌وگو با جام جم می‌گوید: مداحی باصفا و شاعر اهل بیت بود که از اول عمر خود جز در مدح آنها نمی‌گفت. آقای موید دارای عزت نفسی بود که تا پیش از رفتنش کسی او را نشناخت. بارها شاهد خلوص، صفا و اعتقاد او به انقلاب اسلامی، نظام و شهدا بودیم. خدمت او از هر جهت قابل تقدیر است. شعر او نیز برای اهل فن شناخته شده و جایگاهش را آن‌گونه که باید در میان شعر سنتی پیدا کرد. شعر آقای موید سهل و ممتنع بود. این سبک خاص سهلی است. مبالغه نمی‌کرد و براساس روایات و احادیث شعر می‌سرود. اشعار او در یک وزن ادبی خوبی نیز بودند.

شعرهایش با سروده‌های امروزی قابل قیاس نیست

انسانی با بیان این‌که در تمام عمر وقتی انسان چنین اشعاری سرود، نمی‌شود زبانزد اهل فن نباشد، افزود: اشعار مرحوم موید توهین، تخریب و تکذیب ندارد. اشعار او نسبت به سروده‌های امروزی که اکنون می‌شنویم اصلا قابل قیاس نیست. آقای موید از هر جهت به نظر من قابل تقدیر است.

انسانی درباره شاعران جوان و نوظهور امروزی که به تخریب برخی شخصیت‌های صدر اسلام در هیأت‌ها می‌پردازند، تصریح می‌کند: این اتفاق فاجعه است. دستبردی که اگر اشتباه نکنم دست غیر در کار است و آن اسرائیل است. درحال خرج پول‌هایی هستند تا مداحان بی‌سواد و بدون انگیزه ادبی تربیت کنند. درحالی که ما اشخاصی مانند مرحوم موید داریم و اشعار این مرد بزرگ متانت خاص خود را دارد و باید در مقابل فهم ادبی او زانو زد.

عموم مخاطبان شعرش را می‌فهمیدند

محمدجواد شرافت نیز از دیگر شاعران آیینی در گفت‌وگو با جام جم درباره شخصیت و اشعار مرحوم رضا موید عنوان می‌کند: اگر پنج دهه اخیر را بررسی کنیم، می‌بینیم در فضای شعر اهل‌بیتی به‌خصوص اشعار قابل ارائه در هیأت‌های مذهبی، برخی چهره‌ها شاخص هستند. یکی از این چهره‌ها مرحوم حاج رضا موید است. آقای موید توانست ارتباط بسیار خوبی با عموم مخاطبان شعر اهل بیتی در هیأت‌های مذهبی بگیرد و علاوه بر این‌که زبان ساده و سهلی داشت همچنین مضامین بسیار عمیق و نکات دقیقی در اشعار او وجود دارد. یعنی ارتباط گرفتن با عامه مردم سبب نشده او عوامانه شعر بگوید. بین این دو مسأله بسیار تفاوت وجود دارد. ما گاهی اوقات در این دام گرفتار می‌شویم که وقتی می‌خواهیم با عامه مردم ارتباط بگیریم شعرمان عوامانه می‌شود. یعنی مضامین گاهی سخیف و نامناسب و دور از شأن شعر ولایی می‌شود اما آقای موید در عین حالی که بسیار ساده و صمیمی شعر می‌سرود آیات و روایات شیعی در شعر او تجلی دارد. بنابراین، این به زبان مردم شعر گفتن بسیار در هیأت‌ها ضروری است و هر شاعری که از دل هیأت‌ها بیرون می‌آید، ناگزیر است این زبان را بیاموزد، چراکه می‌خواهد با مردم ارتباط بگیرد. آقای موید نیز این موضوع را در اشعار خود به‌کار می‌برد. او در عین حالی که در انجمن‌های شعر مشهد شرکت می‌کرد انس‌اش با هیأت‌های مذهبی و مردم باعث شده بود زبان شعرش بسیار شفاف، زلال و سهل‌الوصول باشد اما این زبان مانع نشده مضامین شعرش سطحی باشد. اتفاقا همین زبان خود هنر محسوب می‌شود. همیشه گفته می‌شود هنرمند کسی است که یک اندیشه ژرف و مضامین عمیق را بتواند با زبان ساده منتقل و بیان کند نه این‌که ما گاهی یک حرف ساده را با بیان عمیق ارائه می‌دهیم تا نشان دهیم شاعر خوبی هستیم. هنر آقای موید این بود که توانست با زبان شفاف، گیرا و تاثیرگذار، حرف‌های عمیقی را از بیان اهل‌بیت و قرآن به شعر دربیاورد.

تلفیق هیأت و محافل ادبی

شرافت درباره تاثیرگذاری استاد رضا موید در شعر آیینی کشور نیز می‌افزاید: آقای موید و چهره‌های دیگر هم نسل او، الگوی شاعران نسل‌های پس از خودشان هستند اما این‌که بخواهیم به دوره این بزرگان برگردیم و عینا این اشخاص را تکرار کنیم، این ریسک یا عقبگرد در شعر آیینی ما به شمار می‌آید که هر دوی آن خوب نیست. اتفاقا شاعران جوان ما توانسته‌اند میان هیأت‌های مذهبی و محافل ادبی ارتباط برقرار کنند و حد وسطی در سرودن شعر پیدا کرده‌اند که شعری بسرایند تا در هیأت‌ها و محافل ادبی خوانده شود. یعنی شاعران نسل جدید ما یک قدم جلوتر از آنچه از آنها انتظار می‌رود، ظاهر شده‌اند. خدا را شکر نسل جوان شاعرمان هم توانسته‌اند از استاد موید و سایر پیشکسوتان شعر آیینی الهام بگیرند و هم تکنیک‌های ادبی برای قیمتی شدن شعر را با هم پیش ببرند. شاعر آیینی جوان ما قیصر امین‌پور و علی معلم خوانده و در کنار آنها از امثال آقای موید تاثیر گرفته است. این نکته در شعر استاد مجاهدی بسیار قابل‌مشاهده است. بسیاری از اشعارش در هیأت‌ها و محافل ادبی خوانده می‌شود. تلفیق میان هیأت‌ها و محافل ادبی نقطه‌ای است که شاعران ما درحال حرکت به سمت آن هستند. او عنوان می‌کند: از ویژگی‌های شعر آقای موید، استفاده از قالب‌های مختلف ادبی است. یعنی ما رباعی، مثنوی، غزل و قصیده‌های بسیار خوبی در شعر آقای موید می‌بینیم. این نکته‌ای است که شاعران جوان باید به آن توجه کنند تا غزل زده نباشند و به ظرفیت قالب‌های مختلف توجه کنیم. همچنین از دیگر ویژگی‌های شعر مرحوم موید این است که شعر او وارد ذهن و زبان مردم شده است. آقای موید اشعار فراوانی برای اهل بیت دارد که مردم یا با خودشان زمزمه یا با هم فریاد می‌زنند. همچنین به نظر من شاعر تا عاشق نباشد شاعر ماندگاری نخواهد شد. در هر فضایی که کار می‌کند هم فرقی ندارد اما آقای موید عاشقانه و صادقانه برای اهل بیت شعر می‌گفت. تلاقی این دو نکته با هم باعث تجلی می‌شود. تا پیش از این‌که آقای موید به طور کامل در بستر بیماری بیفتد، من هربار که به کربلا مشرف می‌شدم او را در کربلا رویت می‌کردم که در صحن برای جمع یا خلوت خودش درحال خواندن شعر و گریه برای اهل بیت بود. آقای موید چون عاشق و صادق بود، شعر او در دل مردم ماندگار شد.

شعر هیأتی و تبلیغ فرهنگ اهل‌بیت

مرتضی حیدری آل کثیر نیز از شاعران آیینی معاصر هم در گفت‌وگو با جام جم درباره این پیشکسوت شعر آیینی می‌گوید: شاخصه اصلی شعر آقای موید سادگی و بی‌آلایشی و سهل و ممتنع بودن است. یعنی شعری که بسیار صریح، نمکین و لطفی شاعرانه و هنرمندانه توانسته است در دل مردم بنشیند و اکثر ابیات سروده‌شده بر زبان مردم جاری شود. رسیدن به این مرتبه در شعر آیینی نیازمند مقدماتی است از جمله این‌که فرد زیست شاعرانه آن باید به شکلی باشد که با عاطفه‌ای صادق به یک سلوک آیینی برسد. یعنی ضمیر، قلب و قریحه شاعر باید آماده دریافت چنین انواری از سوی اهل بیت باشد و این کار هرکسی نیست اما استاد موید به دلیل همین زیست شاعرانه و مجاورت با امام رضا(ع) شخصیت زلال اشعارش جوشید و توانست در ضمیر ناخودآگاه جمعی بنشیند که اکثر ابیات حرم مطهر رضوی یا ابیات درج شده در خیابان‌ها در مناسبت‌های مذهبی برای استاد موید است.

شعر مراتبی دارد

آل کثیر ادامه می‌دهد: حضرت امیرالمومنین نامه‌ای سیاسی به مالک اشتر نوشتند که در آن به مالک گفته‌اند مردم جامعه به دو دسته خواص و عوام تقسیم می‌شوند. شما به فکر راضی کردن عوام باش، چراکه آنها ستون دین هستند، زیرا خواص در هر صورتی ناراضی‌اند. شاید این کلام امیرالمومنین(ع) در شعر نیز به شیوه‌ای قابل احصا باشد. شعر آیینی که درحال صحبت از احساس و عواطف مردم عامه نسبت به اهل بیت است، اگر ما بخواهیم به شکلی شعر بگوییم که طبقه خاصی بپسندد و عام متوجه مفهوم آن نشود، هر چند ممکن است کمکی به ادبیات کرده باشیم اما طبیعتا اصل ترویج فضائل اهل بیت در این اتفاق متجلی نیست. اکثر شاعران جوان ما به دلیل سرگرم شدن با کنگره‌های ادبی در معرض خوانش طبقه‌های مختلف جامعه هستند و ممکن است سراغ شعری بروند که طبقه عام نتواند با آن ارتباط برقرار کند. در هرحال به نظر من شعر هیأتی که از شیوه‌های پربسامد شعر آیینی است، توانسته شاعرانی به جامعه معرفی کند که خدمت بزرگی به تبلیغ فرهنگ اهل بیت داشته باشند. او درباره امکان تاثیرپذیری شاعران جدید از شعر استاد موید عنوان می‌کند: ما در ادبیات یک گونه شعر سهل و ممتنع داریم که فقط شاعران خوب و کامل توانایی سرودن شعر سهل و ممتنع را دارند و اگر شاعر ضعیف شعر سهل و ممتنع بسراید، آن شعر به شعری سبک و زرد تبدیل می‌شود.

حیدری آل‌کثیر می‌گوید: اکثر شعرهایی که اکنون درحال تولید در هیأت هستند جزو این دسته از اشعارند. مرحوم موید بیش از ۵۰ سال تجربه شاعرانگی دارد. کتاب‌هایی خواندند، با شاعران حشر و نشر داشته‌اند و ... که او را به سرودن شعر سهل و ممتنع خوب سوق داده است اما شاعران متاخر و جدید ما متاسفانه درگیر مد در شعر هستند و گاهی نیز خودشان نیستند. از این رو معتقدم بسیار زمان می‌خواهیم تا مجددا شاعرانی مانند مرحوم موید داشته باشیم. شعر مبتذل صرفا شعر ساختارشکن از لحاظ معنایی نیست. ما حتی در اشعار آیینی نیز می‌توانیم شعر مبتذل داشته باشیم، چراکه در شعر مبتذل مخاطب به‌شدت مخاطبی ساده درنظر گرفته می‌شود.

یاد

صبر زینب آیت صبر خدای زینب است

از استاد فقید سیدرضا موید که از آغاز جوانی دل در گرو مطالعه و محبت اهل‌بیت(ع) داشت، تاکنون سه دفتر به نام «گل‌های اشک»، «جلوه‌های رسالت» و «نغمه‌های ولایت» منتشر شده است.

این شاعر هنرمند که هنرش را وقف اهل‌بیت(ع) کرد، بیشترین سروده‌هایش را در قالب‌های غزل و رباعی سرود و مردم مشهد حضور حماسی او در مراسم تشییع شهدای دفاع‌مقدس را که روزهای دوشنبه و پنجشنبه در خیابان‌های منتهی به حرم رضوی برگزار می‌شد، در خاطر دارند.

رهبر معظم انقلاب با اشاره به همین خصوصیت استاد موید در دیدار خود با جمعی از شعرای آیینی کشور فرمودند: «به برخی از موضوعات در شعرهای آیینی کم پرداخته می‌شود؛ ازجمله، موضوعات مربوط به مسائل انقلاب، مسائل جنگ و دفاع‌مقدس. البته در یک دوره‌ای خیلی خوب بود. همین آقای مؤید در زمان جنگ وقتی جنازه‌های شهدا را به مشهد می‌آوردند، شاید هر روزی یا هر چند روزی یک غزل می‌گفت و مداح‌ها اینها را می‌خواندند ... الان جای این اشعار خالی است.»

یکی از اشعار معروف سیدرضا موید که بسیار هم سر زبان‌ها افتاده است، این بیت اوست: «دیدم همه جا بر در و دیوار حریمت/ جایی ننوشته است گنهکار نیاید». خود شاعر درباره سرودن این شعر گفته بود: «در حرم امام‌رضا(ع) حال‌وهوای خوبی داشتم که این شعر را سرودم و بعدا به آن اضافه کردم تا تبدیل به یک غزل شد.»

او در توضیح می‌گوید: «شیخ‌بهایی زمانی که داشت سردر حرم امام‌رضا(ع) را می‌ساخت، به‌عنوان معمار و مهندس آن زمان برای ساخت حرم، مسافرتی برایش رخ‌داد. به فردی که سردر حرم را می‌ساخت، گفت: دست‌نگهدار تا من برگردم و بعد سردر را تکمیل کنیم. وقتی برگشت دید سردر حرم را ساختند و تمام شده است. او گفت: مگر نگفتم سردر حرم را نسازید. آن بنا پاسخ داد: شما گفتید اما سه شب پشت سرهم امام‌رضا(ع) را خواب دیدم و فرمودند «سردر حرم را بساز» و به دستور ایشان ساختم. بعد معلوم شد شیخ‌بهایی بنا داشته طلسمی در سردر بگذارد تا گنهکار و حرامزاده نتواند وارد حرم شود. امام‌رضا(ع) نخواست آبروی کسی برود.»

شعر «حافظ خون» یکی از سروده‌های این شاعر آیینی است:

ماجرای کربلا شرح بلای زینب است
عصر عاشورا شروع کربلای زینب است
شرح صدرش در نمی‌آید به فهم اهل دل
صبر زینب آیت صبر خدای زینب است
رو «أَلَمْ نَشْرَحْ لَکَ صَدْرَکَ» بخوان کاین آیه را
عشق گفتا بعد پیغمبر ثنای زینب است
باغبان گلشن سرخ ولایت اشک اوست
حافظ خون شهیدان گریه‌های زینب است
پرچم سرخی که عاشورا به خاک و خون فتاد
بر سر پا باز با صبر و رضای زینب است
کوفه و روز اسیری دیدن زینب دریغ
چون در و دیوار کوفه آشنای زینب است
نی همین در شام و کوفه بلکه اندر کوی عشق
هرکجا پا می‌گذاری جای پای زینب است
خطبه او افتخار ملت اسلام شد
بانگ «الإسلامُ یعلُوا» در ندای زینب است
پرچمش سرهای هفتاد و دو تن بر نیزه‌هاست
ای دریغا در کف دشمن لوای زینب است
چون توانایی به ترک جان نبودش سر شکست
قتلگاه کوچک محمل منای زینب است

برای دیدن فیلم شعرخوانی استاد موید کیوآرکد را اسکن کنید

ادبیات جهان

جنایی‌نویس پرفروش درگذشت

پیتر رابینسون، خالق شخصیت «سربازرس بنکس» در ۷۲ سالگی درگذشت. به گفته ناشر آثار این نویسنده، رابینسون به طور ناگهانی و پس از ابتلا به یک بیماری جزئی در چهارم اکتبر درگذشت. این نویسنده برای نگارش رمان‌هایی با حضور شخصیتی به نام «سربازرس بنکس» شناخته می‌شود. نخستین جلد از این مجموعه داستان‌ها ۳۵ سال پیش منتشر شد. با اقتباس از این کتاب‌ها مجموعه تلویزیونی ساخته شد که در فاصله ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۶ با بازی «استیون تامپکینسون» پخش شد. در مجموع ۸/۷۵ میلیون نسخه از آثار رابینسون توسط «هادر و استاتون» ناشر بریتانیایی این نویسنده فروخته شده‌است. آثار این نویسنده تاکنون به ۱۹ زبان مختلف ترجمه شده است. رابینسون سال ۱۹۵۰ میلادی در شهر «لیدز» متولد شد و اغلب رمان‌هایش را درباره داستان وقایع شهر خیالی به نام «ایستوِل» می‌نوشت. رابینسون پس از فارغ‌التحصیلی در رشته ادبیات انگلیسی دانشگاه لیدز، برای ادامه تحصیل به کانادا مهاجرت کرد و درنهایت در مقطع دکتری ادبیات انگلیسی از دانشگاه یورک واقع در تورنتو فارغ‌التحصیل شد./ ایسنا

صنعت نشر

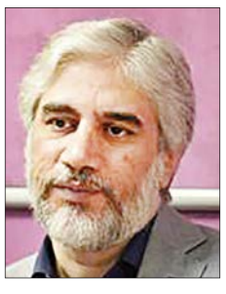

ناشران از کاغذ داخلی راضی‌اند

یاسر احمدوند، رضایت‌مندی ناشران از مصرف کاغذ ایرانی را نشانه ارتقای کیفیت آن دانست و گفت: در بازار، کاغذهای وارداتی زیادی با کیفیت بهتر و البته قیمت بیشتر وجود دارد؛ بنابراین ناشران حق انتخاب دارند کاغذ را با کیفیت و قیمت‌های مختلف خریداری کنند.

معاون امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی گفت: همه ظرفیت اعلام شده خریداری شده و در فرآیند تحویل به ناشران قرار دارد. با هدف اعتمادسازی بیشتر و کمک به ناشران تلاش شده، پیش‌پرداخت دریافت نشود و کاغذها، نقدی و قطعی فروخته شود که تصمیم مهم و موثری بود؛ بنابراین ناشران مجبور نبودند، پولی پیش‌پرداخت کنند و منتظر بمانند؛ بلکه همزمان با تحویل کاغذ، واریز انجام می‌شود. به اذعان ناشران دریافت‌کننده و مصرف‌کننده کیفیت کاغذهای جدید نسبت به کاغذهای تولیدی سال‌های گذشته کارخانه چوب و کاغذ مازندران ارتقا پیدا کرده است؛ این‌که این کاغذ، بهترین نوع کاغذ موجود بازار باشد، به‌طور طبیعی این‌گونه نیست. در بازار، کاغذهای وارداتی زیادی با کیفیت بهتر و البته قیمت بیشتر وجود دارد./ ایبنا

قاب

وداع با شاعر آیینی

این عکس را ایسنا از مراسم تشییع پیکر مرحوم سیدرضا موید خراسانی از چهره‌های ماندگار و برجسته ادبیات آیینی منتشر کرده است. پیکرشاعر صبح دیروز از محل حسینیه کرمانی‌های مشهد و با حضور تعدادی از شاعران، مداحان و پیرغلامان خاندان عصمت و طهارت(ع)، خادمان و مجاوران حضرت رضا(ع) به سمت حرم مطهر رضوی تشییع شد. پس از ادای نماز به امامت حجت الاسلام علم الهدی، پیکر شاعر در حرم مطهر رضوی به خاک سپرده شد.